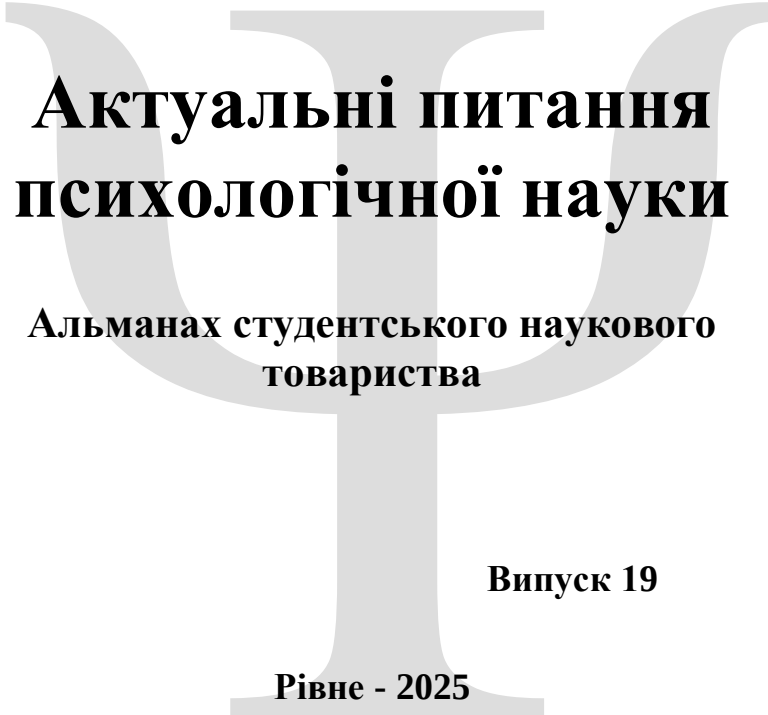

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

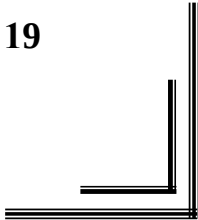

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 19

Рівне - 2025

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 19. Рівне: РДГУ, 2025. 118 с.

Головний редактор:

Олег Рудюк, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Наталія Михальчук, доктор психологічних наук, професор, професор, завідувач кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Олена Главінська, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Віталій Павелків, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Олена Ставицька, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Олена Сторож, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол від 22 грудня 2025 року, № 13)

ЗМІСТ

Бойчук Л. Вплив типу батьківського ставлення на формування особистості дітей дошкільного віку	5
Бойчук О. Психологічні особливості формування мотивації до навчання в підлітковому віці	8
Борисюк Д. Роль емоційного інтелекту у розвитку особистості	11
Гончарук О. Особливості образної пам'яті у підлітковому віці	16
Гордієнко В. Ціннісні орієнтації як чинник психологічної готовності військовослужбовців до професійної діяльності	19
Григорієва А. Особистісні чинники агресивної поведінки в юнацькому віці	23
Долинюк М. Вплив соціальних мереж на самооцінку підлітків	26
Єленець Ю. Вплив соціальних мереж на самооцінку підлітків	32
Жилка Н. Вплив типу батьківського ставлення на формування навчальної мотивації підлітків	35
Комар О. Вплив соціальних мереж на психічне здоров'я юнацької молоді	39
Кондратюк Н. Шляхи формування комунікативної компетенції медичних працівників	42
Кривко Н. Основні чинники психологічного благополуччя молоді в умовах війни	47
Марчук Д. Вплив тривожно-депресивного розладу на адаптивність військовослужбовців ЗСУ в період реабілітації	50
Мисько Я. Вплив порушення сну на психічний стан особистості	54
Мовчко О. Соціальні мережі як чинник розвитку депресивних станів	57
Мординська А. Психологічні методи впливу на стан стресу в юнацькому віці	62
Ольховик С. Вплив емоційного стану людини на увагу	64
Петровець А. Методи психокорекції емоційної сфери в юнацькому віці	67
Поліщук А. Роль тривожності у розвитку емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти в умовах війни	69
Попчук Д. Вплив емоційної сфери особистості на мотивацію діяльності	74

Праск А. Психологічні чинники психосоматичних розладів у молоді.....	77
Пустотіна С. Вплив корпоративної культури на рівень мотивації та задоволення роботою.....	79
Рачинська О. Особливості міжособистісних конфліктів в юнацькому віці	82
Романюк М. Психологія віральності контенту В Youtube	87
Ромашук К. Вплив травмівного досвіду на розвиток особистості підлітка.....	93
Сімончук Д. Особливості спілкування дітей молодшого шкільного віку	96
Сорокіна А. Використання арт-терапевтичних методів в роботі з військовими з ПТСР	99
Тодорович А. Психологічні особливості спілкування в юнацькому віці.....	102
Харчук Б. Особливості соціально-психологічної адаптації дітей, які постраждали від війни	105
Юшук А. Особливості дослідження депресивних станів у молоді	110
Янковська І. Психолого-педагогічні умови розвитку поведінкової і вольової саморегуляції у підлітковому віці	114

2. Паливода Л.І. Проблема ви значення понять «психічна травма», «психологічна травма» і «травма втрати» у психологічних проєкціях. *Вчені записки ТРНУ імені В.І.Вернадського. Серія: Психологія*. 2021. Том 32 (71). №6. С. 68-72.

ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сімончук Діана, здобувач ОС «бакалавр», 1 курсу, РДГУ

Керівник: Джеджер О.В., старший викладач

Актуальність дослідження особливостей спілкування дітей молодшого шкільного віку зумовлена кількома ключовими факторами. По-перше, молодший шкільний вік є чутливим періодом для формування комунікативних навичкою. Саме в цей час відбувається активний розвиток мовлення, розширюється коло спілкування, закладаються основи для ефективної взаємодії в подальшому житті. Несформовані або порушені комунікативні вміння в цей період можуть призвести до труднощів у навчанні, соціальній адаптації, розвитку низької самооцінки та проблем у міжособистісних стосунках. По-друге, сучасне суспільство висуває високі вимоги до комунікативної компетентності особистості. Уміння ефективно спілкуватися, співпрацювати, вирішувати конфлікти є запорукою успіху не лише в навчальній діяльності, а й у професійній та особистій сфері.

Метою публікації є теоретичне дослідження особливостей спілкування дітей молодшого шкільного віку.

Молодший шкільний вік (приблизно 6-10 років) є перехідним і надзвичайно важливим етапом у розвитку дитини, що супроводжується значними змінами у всіх сферах, включно зі спілкуванням. Зміна провідної діяльності з ігрової на навчальну, а також розширення соціального оточення, надають спілкуванню молодших школярів нових, специфічних рис.

З початком навчання у школі кардинально змінюється соціальне середовище дитини. До звичного кола спілкування (батьки, родичі, дошкільні друзі) додаються нові й надзвичайно важливі фігури: учитель та однокласники. Учитель стає для дитини головним носієм

знань, норм і правил, своєрідним взірцем, а взаємини з ним відіграють ключову роль у формуванні шкільної адаптації та успішності (Н.Богданець-Білокаленко) [1, с.45]. Однокласники ж перетворюються з простих партнерів по грі на повноцінних учасників навчальної та позанавчальної взаємодії, з якими дитина вчиться співпрацювати, змагатися, дружити і вирішувати конфлікти.

У цей період активно формується навчальне спілкування, яке є специфічним видом взаємодії, спрямованої на засвоєння знань та вмінь. Молодші школярі освоюють нові комунікативні ролі та стратегії:

1. слухання та розуміння: дитина вчиться уважно слухати пояснення вчителя, а також відповіді однолітків, виділяючи головне та запам'ятовуючи інформацію.

2. висловлення думок: формується вміння чітко і послідовно висловлювати свої думки, відповідати на запитання, брати участь у діалозі.

3. співпраця у групі: діти навчаються працювати в парах та малих групах, домовлятися, розподіляти ролі, обговорювати завдання та шукати спільні рішення;

4. прийняття та надання зворотного зв'язку: вчать коректно висловлювати критику та приймати її, що є важливим для розвитку соціальної компетентності.

Паралельно з навчальним, поглиблюється й емоційно-особистісне спілкування з однолітками. Якщо в дошкільному віці дружба часто базувалася на ситуативних інтересах, то тепер вона стає більш усвідомленою. Діти починають обирати друзів за такими критеріями, як спільні інтереси, надійність, взаємодопомога, розуміння. Саме в цьому віці формуються перші міцні, тривалі дружні зв'язки.

У спілкуванні з однолітками, як зазначає О.Савченко, молодші школярі активно розвивають:

1. Емоційний інтелект: вчать розпізнавати та розуміти емоції інших, а також адекватно виражати власні почуття.

2. Навички вирішення конфліктів: опановують стратегії компромісу, обговорення, переговорів, щоб залагоджувати суперечки.

3. Емпатію: розвивається здатність співчувати, підтримувати та розуміти почуття інших [3, с. 45-63].

Варто зазначити, що у молодшому шкільному віці вже помітні певні гендерні відмінності у спілкуванні: хлопчики частіше орієнтуються на змагальність, ієрархію та активні ігри, тоді як дівчатка надають перевагу більш тісному емоційному спілкуванню, обміну секретами та спільній творчій діяльності.

Молодші школярі активно вдосконалюють як вербальні, так і невербальні засоби спілкування. Мова стає більш розвиненою, словниковий запас збагачується, граматичні конструкції ускладнюються. Дитина вже здатна будувати розгорнуті розповіді, аргументувати свою думку. Одночасно розвивається й розуміння та використання невербальних сигналів – міміки, жестів, інтонації, які допомагають краще донести свою думку та зрозуміти співрозмовника.

Попри значне розширення соціального кола, родина залишається фундаментальним фактором у формуванні комунікативних навичок молодшого школяра. Стиль спілкування в сім'ї, відкритість батьків до діалогу, їхня готовність слухати дитину та обговорювати її проблеми, безпосередньо впливають на її здатність будувати ефективні взаємини за межами дому. Батьки та інші дорослі члени родини є першими і найважливішими вчителями правил спілкування, етикету та розвитку здатності до співпереживання.

Висновки. Таким чином, спілкування дітей молодшого шкільного віку є складним і динамічним процесом, який зазнає значних змін під впливом нового соціального середовища та провідної навчальної діяльності. Цей період характеризується розширенням кола спілкування за рахунок включення вчителя та однокласників, що вимагає освоєння нових форм навчальної взаємодії. Одночасно, емоційно-особистісне спілкування з однолітками стає більш усвідомленим, формуються міцні дружні зв'язки, інтенсивно розвиваються навички емпатії та вирішення конфліктів. Розвиток як вербальних, так і невербальних засобів комунікації дозволяє дітям ефективніше виражати свої думки та почуття, а також краще розуміти співрозмовників. Незважаючи на розширення соціальних зв'язків, родина залишається ключовим фактором, що впливає на формування комунікативної культури дитини. Усвідомлення цих особливостей є

критично важливим для педагогів та батьків, оскільки саме вони створюють умови для гармонійного розвитку комунікативної компетентності молодших школярів, закладаючи фундамент для їхньої успішної соціалізації та самореалізації у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Богданець-Білоskalенко Н.І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: Посібник. Київ : 2018. 131 с.
2. Коваленко О. А. Психологія дитячого віку: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури., 2016. с. 87.
3. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти. Київ: Генеза, 2018. 347с.

ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ МЕТОДІВ В РОБОТІ З ВІЙСЬКОВИМИ З ПТСР

Сорокіна Анастасія, здобувач ОС «бакалавр», 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Дзеджера О.В, старший викладач

Арттерапія як напрямок психотерапевтичної допомоги посідає важливе місце в системі реабілітації військових, що пережили бойові дії і мають посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). ПТСР є важким психоемоційним станом, що виникає внаслідок екстремального стресу та характеризується нав'язливими спогадами, емоційним онімінням, підвищеною тривожністю, дратівливістю, порушенням сну і соціальною ізоляцією. У військових ці прояви часто набувають стійкого характеру та суттєво впливають на якість життя, працездатність, соціальну взаємодію та адаптацію після повернення з фронту.

Мета дослідження. Визначити ефективність та особливості застосування арт-терапевтичних методів у реабілітації військовослужбовців, які страждають на посттравматичний стресовий розлад, з метою покращення їх емоційного стану, зниження рівня тривожності та підвищення адаптаційних можливостей.

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 19

Наукове редагування – Олег РУДЮК
Відповідальна за випуск – Наталія МИХАЛЬЧУК

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,2.